

Rússlandsáætlun 2006-2008

Formáli

Aðstæður á grannsvæðum Norðurlanda breyttust þegar tíu ríki fengu aðild að Evrópusambandinu 1. maí 2004.

Ör pólitísk og efnahagsleg sameining í Evrópu og góð afkomuþróun á grannsvæðunum mun einnig hafa mikla þýðingu fyrir Norðurlöndin. Það á ekki síst við um efnahagslega vaxtarmöguleika á svæðinu.

Samstarfsráðherrar Norðurlandanna samþykktu þann 10. desember 2004 nýja leiðarvísa um samstarf Norrænu ráðherranefndarinnar við Eistland, Lettland og Litháen annars vegar og hins vegar Norðvestur-Rússland á tímabilinu 2006-2008. Þeir verða innleiddir í starf allra ráðherranefnda.

Ekki má líta á leiðarvísana sem fullmótaða og endanlega, heldur skref í því ferli að þróa þetta samstarf enn frekar, þannig að öll ríkin komi að því á jafnréttisgrundvelli. Sérstaklega verður leitast við að fá Rússland til að taka virkan þátt í að hrinda áætluninni í framkvæmd og leita leiða til tryggja samstarfið til framtíðar.

Líta verður á þátt Norrænu ráðherranefndarinnar í grannsvæðasamstarfinu sem viðbót við tvíhliða samstarf sem norrænu ríkin eiga hvert um sig við grannríkin.

Á árinu 2006 verður fjarmagni varið til nýrra fjárfestinga í Norðvestur-Rússlandi. Þær eiga að auka gagnsæi í samstarfinu og munu beinast að málaflokkum sem Norræna ráðherranefndin vill styðja sérstaklega. Þannig á samstarfið við Rússland að miðast við aðgerðir sem norrænu ríkin geta betur sinnt saman en sitt í hvoru lagi og þannig mun það uppfylla kröfunni um norræna nýtsemi.

Gert er ráð fyrir að ráðherranefndir skili einu sinni á ári skýrslu til samstarfsráðherranna um þau verkefni sem verið er að vinna að á hverjum tíma og þau sem eru á áætlun.

Í samstarfi við Rússland verður lögð áhersla á virðisaukandi aðgerðir. Í leiðbeiningunum er bent á nokkrar lykilgreinar s.s. aðgerðir til að styrkja lýðræðið og réttarríkið, samstarf yfir landamæri, rannsóknir og nýsköpun, samstarf á sviði upplýsingatækni, félagsþjónustu og lýðheilsu auk samstarfs á sviði umhverfisverndar og sjálfbærrar þróunar. Liður í áætluninni er að koma á samskiptum og samstarfi frjálsra félagssamtaka. Verkefni sem auka veg Norðurlanda verða þeim öllum til vegsauka.

Leitast verður við að starfsemin í Norðvestur-Rússlandi fari fram í næsta nágrenni Norðurlandanna, en rússneska hugtakið Norðvestur-Rússland verður ekki formlega skilgreint.

Norðurlöndin geta hvert um sig og í gegnum Norrænu ráðherranefndina tekið virkan þátt í að þróa nýju grannsvæðastefnu Evrópusambandsins, Norðlægu víddina svokölluðu, og lagt sitt af mörkum við að framfylgja henni. Norræna ráðherranefndin leggur til gögn í nýtt upplýsingakerfi á vegum framkvæmdastjórnar ESB, sem er ætlað að veita yfirsýn yfir samstarfsverkefni á norðurslóð.

Svæðasamstarfið opnar nýjar víddir í Evrópusamstarfinu. Norræna ráðherranefndin er opin fyrir nýjum leiðum í pólitísku samstarfi og tilbúin til að veita brautargengi marghliða samstarfi við Eystrasaltsríkin og granna í Rússlandi og Hvítarússlandi. Önnur samtök og ný fjármögnunarstofnun Evrópusambandsins geta einnig tekið þátt í samstarfinu. Lokið verður við að byggja upp og þróa tengslanet á milli svokallaðra Evrópusvæða (Euroregions) í samstarfi við önnur svæðasamtök.

Samstarfið við grannaríki Norðurlanda verður metið árlega með skýrslum ráðherranefnda um verkefni í Eystrasaltsríkjunum og Norðvestur-Rússlandi. Aðgerðir norrænna stofnanna í grannaríkjunum verða samræmdar í samráði við þá ráðherranefnd sem ber ábyrgð á þeim og þeirra verður getið í ársskýrslum. Stofnunum er skylt að fylgja þeim meginreglum sem settar eru fram í samstarfsleiðbeiningum.

Starfsemin í Rússlandi – Rússlandsáætlunin – tekur til fjölmargra verkefna undir stjórn hinna ýmsu ráðherranefnda sem einnig fjármagna þau samkvæmt leiðbeiningunum. Að auki – en í samstarfi við ráðherranefndir – verður unnið að verkefnum sem fjármögnuð eru sérstaklega af grannsvæðaaætlun ráðherranefndarinnar. Að lokum verður gerð grein fyrir starfi ráðherranefndanna og Rússlandsverkefnum þeirra. Eftirfarandi verkefni eru fyrst og fremst framkvæmd og fjármögnuð af grannsvæðaaætluninni:

- Þekkingarsköpun og tengslanet
- Þáttaka í Norðlægrí vidd ESB
- Samstarf við frjáls félagasamtök í Norðvestur-Rússlandi
- Samstarf á Barentshafssvæðinu

Verkefnin í Rússlandi, s.s. Rússlandsverkefni ráðherranefnda, njóta stuðnings frá upplýsingaskrifstofu Norrænu ráðherranefndarinnar í Pétursborg og í Kaliningrad þegar að henni verður komið á fót.

Að auki er um að ræða stærri verkefni sem ná til stærri landsvæða, það eru:

- Grannsvæðasamstarf
- Norræni verkefnaútflutningssjóðurinn

Þungamiðja grannsvæðaverkefnanna er þekkingaruppbygging og þróun tengslaneta. Fyrri verkefni Norrænu ráðherranefndarinnar á þessu sviði hafa borið afar góðan árangur. Miðlað hefur verið norrænni þekkingu sem hefur haft mikla þýðingu fyrir lýðræðisuppbyggingu, réttarríkið og efnahagslegar framfarir.

Áhersla á verkefni sem miða að því að miðla þekkingu er jafnframt leið til að tryggja gæði í því starfi sem Norræna ráðherranefndin stendur fyrir í Norðvestur-Rússlandi. Fjárfestingar í þekkingariðnaði hafa varanleg áhrif, einnig eftir að sjálfu verkefninu lýkur.

Að koma á samstarfi, samhliða því að byggja upp þekkingu, er í samræmi við það markmið Norrænu ráðherranefndarinnar að vera í nánun samstarfi við Evrópusambandið sem svæðasamtök. Gæði aukast með samstarfi við aðra.

Starfsemi frjálsra félagsamtaka er mjög mikilvæg fyrir framtíð hvers þjóðfélags. Það á einnig við í Norðvestur-Rússlandi. Norðurlöndin geta einnig miðlað mikilvægri reynslu á þessu sviði.

Að lokum má líta á nýtt og aukið samstarf við Barentshafsráðið sem skilaboð um að Norræna ráðherranefndin vilji styrkja skipulegt samstarf við önnur svæðasamtök í Norður-Evrópu.

Þessu samstarfi er lýst nánar hér að neðan .

Að byggja upp þekkingu og tengslanet

Það verður átaksverkefni að byggja upp þekkingarsamfélag í Norðvestur-Rússlandi. Áhersla verður lögð á styrkveitingar og stuðlað verður að því að koma á tengslum í mikilvægum málaflokkum þar sem Norðurlöndin geta haft hag af samstarfinu. Þeim styrkja- starfsmannaskipta- og tengslanetaáætlunum sem hefur verið fylgt hjá Norrænu ráðherranefndinni verður breytt í eitt verkefni sem miðar að því að byggja upp þekkingargrunn. Nýjar undiráætlanir verða settar af stað þegar og ef þörf krefur. Áætlunin nær til Eystrasaltsríkjanna og Norðvestur-Rússlands með mestum þunga á síðarnefnda svæðinu.

Verkefninu er ætlað að styrkja þekkingar- og færniþróun ásamt því að vera framlag til efnahagslegrar framþróunar og liður í að bæta samkeppnishæfni Norðurlanda og grannsvæðanna, auk þess að skjóta styrkari stoðum undir réttarríkið og lýðræði. Verkefninu er ætlað að auka þekkingu þátttakenda á norrænum gildum, vinnuaðferðum og fyrirtækjum. Verkefnið getur einnig falið í sér að miðla almennt þekkingu um norrænt samstarf og ESB/EES. Samhliða því geta Norðurlöndin haft gagn af upplýsingum um samstarfsaðila í Rússlandi og í Eystrasaltsríkjunum.

Þekkingarmiðlun og myndun tengslaneta eru mikilvægir þættir í lýðræðisuppbyggingu á grannsvæðunum. Helstu áherslur í samstarfinu verða starfsmannaskipti og uppbygging tengslaneta. Viðfangsefnið geta hins vegar breyst með tímanum og ættu að taka mið af raunverulegri þörf á hverjum tíma. Ráðherranefndin á m. a. að geta unnið með stjórnvöldum í einstökum norrænum ríkjum við að hrinda í framkvæmd tilgreindum undirverkefnum.

Stjórnvöldum í norrænu ríkjunum, háskólum, lýðháskólum, frjálsum félagasamtökum, samtökum sveitarfélaga, samtökum atvinnulífsins o.fl. er boðin aðild að tengslanetum og að standa fyrir starfsþjálfun, námskeiðum og öðru slíku. Norrænum stofnunum verður jafnframt boðin aðild.

Styrkjaáætlanir sem nú eru í gildi gera ráð fyrir því að þátttakendur komi sér sjálfir í starfsþjálfun í ráðuneytum, hjá sveitarfélögum eða fyrirtækjum m.a. með aðstoð upplýsingaskrifstofu Norðurlandaráðs í Pétursborg. Í nýju áætluninni er gert ráð fyrir því að þessu verði breytt og að þátttakendum verði boðnar heildarlausnir sem fela í sér starfsþjálfun og kennslu.

Markhópurinn á að vera breiður og í honum eiga að m.a. að vera blaðamenn, þingmenn, stjórnmalamenn, vísindamenn, kennarar og námsmenn, listamenn, rithöfundar, sjálfstæðir atvinnurekendur og starfsmenn sveitarfélaga, auk starfsmanna í stórum sem smáum fyrirtækjum.

Undir áætlunina um þekkingaruppbyggingu falla allar starfsmannaskipta- og tengslanetaáætlanir sem Norræna ráðherranefndin rekur ásamt nýjum undiráætlunum eftir því sem þörf krefur. Markmið núverandi starfsmannaskipta- og tengslanetaáætlana eru eftirfarandi:

- Nordplus Nabo og Norfa Nabo eiga að stuðla að langtímasamstarfi æðri menntastofnanna og frjálsra félagasamtaka á Norðurlöndum, í Norðvestur-Rússlandi og Eystrasaltsríkjunum. Áætlunin á að stuðla að auknu samstarfi með uppbyggingu tengslaneta og starfsmannaskiptum vísindamanna, kennara og námsmanna. Hluti styrkjaáætlunarinnar er bundinn við starfsemi frjálsra félagasamtaka.
- Rússar vilja með starfsmannaskiptum stuðla að lýðræðislegri, stöðugri og fyrirsjáanlegri samfélagsþróun með stuðningi við stjórnkerfi og stjórnskipulag opinberrar stjórnsýslu og aukinni færni þeirra sem taka þátt í þróun lýðræðisins - og móta stefnu um þátt borgaranna í stjórn landsins. Áætlunin nær einnig til Eystrasaltsríkjanna.

- Markmið styrkjaáætlunarinnar fyrir þingmenn er að miðla reynslu af þingstörfum og fulltrúalýðræði á Norðurlöndum.
- NorðProlink hefur að markmiði að bjóða ungu fólki í Eystrasaltsríkjunum og Norðvestur-Rússlandi ferðastyrki til þess að heimsækja norræn fyrirtæki í þeim tilgangi að veita þeim kunnáttu og reynslu í rekstri nútíma fyrirtækja við frjálsar markaðsaðstæður.
- Sleipnir styrkjaáætlunin á að fjármagna ferðir ungra listamanna og hvetja til samstarfsverkefna á listasviði á Norðurlöndum. Áætlunin hefur sannað gildi sitt og er góð leið til að tengja Norðurlönd, Eystrasaltsríki og Norðvestur-Rússland.
- Menningarskipti fyrir börn og æskufólk er eitt af elstu verkefnum sem unnin hafa verið í Eystrasaltsríkjunum og Norðvestur-Rússlandi, og var verkefni innan grannsvæðaáætlunarinnar. Áætlunin miðast við þá sem náð hafa 18 ára aldri.
- Blaðamannaskipti er námskeiða- og styrkjaáætlun fyrir starfandi blaða- og fréttamenn í Norðvestur-Rússlandi og er markmiðið að veita þeim innsýn í almennar hefðir og aðferðir í fréttamennsku og fjölmiðlun í norrænu ríkjunum.
- Orkuumræðan hefur að markmiði að koma á traustum samskiptum milli orkumálayfirvalda í ríkjunum til þess að styrkja grundvöllinn fyrir örugga orkudreifingu yfir landamæri.
- Með pólitísku tengslaneti ungs fólks er ætlanin að stuðla að ungmennaskiptum milli Norðvestur-Rússlands og Norðurlandanna á breiðum grundvelli.

Auk þessara verkefna er, eins og áður hefur komið fram, hægt að bæta við nýjum verkefnum sem munu taka mið af þörfum hverju sinni.

Til að styðja viðþekkingarsköpun og myndun nýrra tengsla verður stofnuð nefnd sérfræðinga í starfsmannaskiptaáætlunum á vegum norrænu samstarfsnefndarinnar (NSK) með þátttakendum frá Norðurlöndunum og sjálfstjórnarsvæðunum. Leitast verður við að skipa nefndina reyndum mönnum með góða innsýn í þekkingariðnað í Norðvestur-Rússlandi.

Hópurinn mun meta verkefnið árlega og skila skýrslu til NSK. Hver ráðherranefnd leggur til efni í skýrsluna. Það skal ítrekað að ráðherranefndirnar eiga samkvæmt leiðbeiningunum um samstarfið við Norðvestur-Rússland að skila til samstarfsráðherra árlegri skýrslu um öll verkefni..

Þátttakendur í verkefnum innan Norðlægrar víddar ESB

Norræna ráðherranefndin tekur þátt í verkefnum sem Evrópusambandið á einnig aðild að. Nefndin tekur þátt á þeim forsendum að samstarfið sé virðisaukandi miðað við hvað ríkin gætu gert hvert fyrir sig, auk þess sem það er skilyrði að krafan um norræna nytsemi sé uppfyllt. Meta skal samstarfsverkefnin með reglulegu millibili.

Norðurlöndin taka hvert um sig þátt í þróun Norðlægu víddarinnar og grannsvæðastefnu Evrópusambandsins á eigin forsendum og samkvæmt eigin áherslum. Þar að auki eru löndin marghliða þátttakendur í s.k. samstarfsverkefnum, þ.e.a.s. umhverfissamstarfi, samstarfi um félagsmál og lýðheilsu og samstarfi á sviði upplýsingatæknimála, í gegnum ráðherrenefndina.

Norræna ráðherranefndin gerir ráð fyrir að áframhald verði á aðild að umhverfissamstarfinu, en að áhersla verði á norrænar fjármögnunarstofnanir því umhverfissamstarfið snýst aðallega um umfangsmikil uppbyggingarverkefni á sviði mannvirkjagerðar. Samhliða þessu samstarfi verður ráðist í átaksverkefni á einstökum sviðum og talin eru mikilvæg til þess að hvetja til frekari verkefna í Norðvestur-Rússlandi.

Norræna ráðherranefndin á aðild að samstarfsverkefni Norðlægu víddarinnar um lýðheilsu og félagslega velferð. Hún er tekur þátt í því á jafnræðisgrundvelli með öðrum, en alls eiga 13 þjóðríki

og átta alþjóðastofnanir aðild að samstarfinu. Það byggist á ákvörðunum teknum af MR-SAM, MR-JAM og MR-Narko. Megintilgangur þess er að berjast gegn smitsjúkdómum (með áherslu á HIV/eyðni) og velferðarsjúkdómum, auk þess að stuðla að líkamlegri og félagslegri vellíðan með hreyfingu, mataræði, hollustuháttum og samveru. Framlag ráðherranefndarinnar til samstarfsins er að halda utan um samskipti þeirra sem koma að verkefnum og samræma aðgerðir. Að auki leggur ráðherranefndin til eitt stöðugildi í tvö ár, á upplýsingaskrifstofunni í Pétursborg, og mun starfsmaður þar starfa með skrifstofu samstarfsverkefnisins. Þverfagleg vinnubrögð eru afar mikilvæg forsenda fyrir þátttöku Norrænu ráðherranefndarinnar í samstarfsverkefnum og einnig að ungmenna- og kynjasjónarmið séu í hávegum höfð. Í framtíðinni er stefnt að því að auka vægi félagslegra aðgerða.

Samstarf Norrænu ráðherranefndarinnar, Eystrasaltsráðsins og Evrópusambandsins er vel á á veg komið á sviði upplýsingatækni og þekkingarþjóðfélagsins. Þann 1. janúar 2005 gerði ráðherranefndin samstarfssamning við Eystrasaltsráðið og Evrópusambandið á vegum "Framkvæmdaáætlunar Norðlægu víddarinnar (The Northern Dimension Action Plan (NeDAP))". Innan ramma Norðlægu víddarinnar er kastljósinu beint að afmörkuðum pólitískum aðgerðum á Eystrasaltssvæðinu og þeim verkefnum sem svæðið stendur frammi fyrir á sviði upplýsingatækni sérstaklega og þekkingarsamfélagsins almennt. Samstarfið byggir á gagnkvæmum pólitískum áhuga, forgangsörðun og fjármögnun.

Ef í ljós kemur að hægt verður að auka hlut þátttakendanna, sérstaklega Evrópusambandsins, er hugsanlegt að Norræna ráðherranefndin leggi meira af mörkum.

Norræna ráðherranefndin leitar eftir þátttöku í öðrum samstarfsverkefnum. Mögulegt er að í framtíðinni verði einnig til Evrópusamstarf með aðild Rússa, sem Norræna ráðherranefndin hefði áhuga á að taka þátt í. Til dæmis á sviði vísinda.

Jafnframt mun ráðherranefndin leggja til gögn í upplýsingakerfi Norðlægu víddarinnar, sem á að veita yfirsýn yfir verkefni á svæðinu. Framlag ráðherranefndarinnar felst í því að lýsa verkefnum og áætlunum og draga upp góða mynd af því sem fram fer í Norður-Evrópu.

Samstarf við frjáls félagasamtök í Norðvestur-Rússlandi

Uppbygging samfélags í því augnamiði að styrkja lýðræðið er mikilvægur þáttur í áætluninni. Lýðræðisleg samfélagsþróun byggir á því að grundvallarmannréttindi og réttarfar séu í hávegum höfð en slíkt er forsenda skoðanaskipta og nauðsynlegrar stjórn málaþátttöku í samfélaginu. Virk og óháð uppbygging samfélagsins skiptir sköpum fyrir frjáls skoðanaskipti og skilyrði þess að þegnarnir geti axlað ábyrgð.

Stuðningur við borgarahreyfingar og frjáls félagasamtök er meðal þess sem lögð verður áhersla á, en miklu skiptir að að virkja hinn almenna borgara. Þróunarstarf og aðstoð við frjáls félagasamtök skiptir miklu máli í lýðræðisferlinu. Markmiðið er veruleg fjölgun beinna aðgerða og umfang tengslaneta á vegum frjálsra félagasamtaka, sem geta skipt máli fyrir þróun lýðræðis. Norðurlöndin taka þátt á þeirri forsendu að þau búi yfir sérfræðiþekkingu til að miðla um þetta málefni.

Samstarf á Barentshafssvæðinu

Margt er líkt í pólitískum markmiðum og starfsfyrirkomulagi svæðasamtaka í Norður-Evrópu. Norræna ráðherranefndin getur tekið þátt í verkefnum að frumkvæði annarra svæðaráða ef verkefnin rúmast innan fjárhagsáætlunar og hljóta samþykki samstarfsráðherra.

Landfræðilega skarast starfsemi Norrænu ráðherranefndarinnar og Barentshafsráðsins. Leitast verður við að skipta samstarfi við Barentshafsráðið og svæðaráðin á Barentshafssvæðinu á þann hátt að einskorða verkefni við Barentshafssvæðið, en er á hinn bóginn vera beinn samstarfsaðili í verkefnum sem Barentshafsráðið og svæðaráðin á Barentshafssvæðinu eiga frumkvæði að. Reynt verður eftir fremsta megni að samhæfa starfsemi upplýsingaskrifstofa Norrænu ráðherranefndarinnar í Múrmansk og Arkhangelsk og Barentshafsskrifstofu Norðmanna.

Það auðveldar samstarfið að Barentshafsráðið og svæðaráðin á Barentshafssvæðinu hafa sett á fót nefndir og starfsáætlanir sem svipar til þess sem Norræna ráðherranefndin hefur átt aðild að. Aðlögun þess starfs sem Norræna ráðherranefndin vinnur á Barentshafssvæðinu fer fram í samráði við hlutaðeigandi vinnuhópa. Norrænar stofnanir með tilgreinda sérþekkingu taka einnig þátt í starfinu. Það er afar mikilvægt að skrá allar upplýsingar um samstarfið og að skýrslu sé skilað til Norrænu samstarfsnefndarinnar.

Upplýsingaskrifstofa í Norðvestur-Rússlandi

Eystrasaltssvæðið getur orðið eitt helsta uppgangs- og vaxtarsvæði í Evrópu. Norðvestur-Rússland og þá sérstaklega Pétursborg geta gegnt þar lykilhlutverki. Landfræðileg lega Kaliningrad gerir borgina einnig mjög mikilvæga.

Styrkur Norrænu ráðherranefndarinnar felst einna helst í því að hún átt fulltrúa á svæðinu í áratug, á upplýsingaskrifstofunni í Pétursborg og á skrifstofum á Barentshafssvæðinu, Múrmansk, Arkhangelsk og Petrozavodsk. Þessi nálægð við Barentshafsráðið verður enn meiri ef tekst að opna skrifstofu í Kaliningrad í næstu framtíð eins og stefnt er að.

Starfsemi skrifstofanna stjórnast af leiðbeiningum samstarfsráðherranna um samstarf við Norðvestur-Rússland.

Upplýsingaskrifstofan í Pétursborg gegnir lykilhlutverki þegar kemur að því að finna rétta aðila í Rússlandi til að ganga til samstarfs við í ýmsum ólíkum verkefnum. Nýja skrifstofan í Kaliningrad verður alveg jafn mikilvæg.

Eins og stendur heldur upplýsingaskrifstofan oft utan um framkvæmdir þeirra verkefna sem Norðurlönd koma að, þar sem hún er :

- Tengiliður á staðnum fyrir ráðherranefndir, undirnefndir þeirra og vinnuhópa, t.d. þegar finna þarf rétta rússneska samstarfsaðila og þar með auðvelda samstarfið,
- Hún myndar tengslanet með yfirvöldum á staðnum, frjálsum félagssamtökum og öðrum svæðasamtökum og alþjóðlegum aðilum í Rússlandi. ,
- Hún er augu og eyru ráðherranefndarinnar og fylgist með hagsveiflum og skilgreinir þá kosti sem fyrir eru í samstarfi Rússa og Norðurlandabúa,
- er fulltrúi alls þess sem “norrænt” er og vekur með ýmsum hætti athygli á menningarsamstarfinu,
- hefur mikla sérþekkingu sem nýtist ráðherrum við að byggja upp samstarf við Rússa
- hefur umsjón og gæðaeftirlit með m.a. mannaskiptaáætlunum á skilvirkari hátt en annars væri mögulegt.

Niðurstöður af árangursmati af starfsemi skrifstofunnar munu koma fram í skýrslu sem skrifuð er samkvæmt samningi við skrifstofuna.

Landamærasamstarf

Eftir stækkun Evrópusambandsins mun vægi samstarfs við svæði á ytri landamærum aukast. Evrópusambandið hefur samþykkt að ný grannsvæðastefna og nýjar fjármögnunarleiðir verði grundvöllur þessa samstarfs. Samhliða því hafa Evrópusambandið og Rússland samþykkt að starfa saman á fjórum megin sviðum (sameiginlegu efnahagssvæði, sameiginlegri stefnu um, frjálsræði, öryggi og réttlæti, sameiginlegri stefnu í öryggismálum og sameiginlegri stefnu í vísinda-, mennta- og menningarmálum), sem opnar nýja möguleika til samstarfs yfir landamæri. Í ljósi reynslu sinnar getur framlag Norrænu ráðherranefndarinnar verið töluvert við að hrinda í framkvæmd verkefnum yfir landamæri og þar með skapa skilyrði fyrir uppgang og vöxt á svæðum þar sem stöðugleiki ríkir. Það er brýnt að niðurstöður slíkra verkefna komi fram í skýrslum til norrænu samstarfsnefndarinnar.

Norræna ráðherranefndin hefur ýtt af stað landamæra verkefnum við ytri mörk Evrópusambandsins. Í samstarfinu taka þátt Norræna ráðherranefndin, Eystrasaltsráðið, norrænar landamæranefndir og landamærasvæði í Eystrasaltsríkjunum, auk Rússlands og Hvíta-Rússlands. Það hefur fengið heitið “Baltic Euroregional Network (BEN)”. Með því er ætlunin að fylgja eftir landamæra verkefni sem Norræna ráðherranefndin stóð fyrir á árunum 2002-2004 í gegnum skrifstofuna í Vilnús.

NOEPF

Markmið NOEPF er að auka samkeppnishæfni lítilla og meðalstórra norrænna fyrirtækja á alþjóða markaði með því að bjóða þeim hagstæð lán til markaðskannana fyrir verkefnaútflutning til grannsvæða Norðurlandanna, Austur-Evrópu og EFTA.

NOEPF vinnur m.a. að þessu með NIB og NEFCO. Fjármagn NOEPF er m.a. notað til að hlutafjármagna forkannanir, skilgreina verkefni sem framkvæmd verða af stofnuninni sjálfri til verkefnaútflutnings og til að koma upplýsingum til norrænna fyrirtækja.

NOEPF starfar í mörgum löndum, en höfuðáhersla er á Norðvestur-Rússlandi. Útlán til Rússlands nema 6 milljónum danskra króna.

Samstarf ráðherranefnda og stofnana við Norðvestur-Rússland

Margar ráðherranefndir eiga samstarf við Norðvestur-Rússland. Dæmi um verkefni sem fjármögnuð eru af ráðherranefndinni:

- Handbók um vöruöryggi og markaðseftirlit í Norðvestur-Rússlandi
- Forvarnir gegn vímuefnum þar sem markhópurinn er foreldrar og fagfólk.
- Námskeið fyrir aðstoðarríkisstjóra og aðra háttsetta embættismenn í Norðvestur-Rússlandi um aðgerðir til að jafna hlut kynja.

-

Erfitt er að meta umfang samstarfs ráðherranefndanna til fjár því mörg verkefna ná einnig til Eystrasaltsríkja. Í mörgum tilfellum er um að ræða sameiginlega fjármögnun með öðrum ráðherranefndum, stofnunum og þátttakendum á svæðinu.

Norræni fjárfestingabankinn (NIB) sem síðan í janúar 2005 hefur verið rekinn sameiginlega af Norðurlöndum og Eystrasaltsríkjum fjármagnar verkefni sem hafa víðtæk áhrif, m. a. fyrir efnahagslega uppbyggingu í Rússlandi.

Margar norrænar stofnanir koma að umfangsmiklum verkefnum í Rússlandi. T.d. stendur NEFCO fyrir fjölmörgum umhverfisverkefnum þar. Á þennan hátt stuðlar Norræna ráðherranefndin að umhverfisvernd. NEFCO sinnir með þessu móti mikilvægum þætti í umhverfisverndarstarfi Norrænu ráðherranefndarinnar.

Önnur stofnun sem starfar í Rússlandi er Nordforsk sem hefur umsjón með starfsmannaskiptum og tengslanetaáætlunum Nordplus Nabo og NorFa Nabo.

Stofnanirnar skulu í verkefnum sínum fylgja þeim leiðbeiningum sem samstarfsráðherrar hafa samþykkt um aðgerðir í Norðvestur-Rússlandi. Þá er jafnframt nauðsynlegt að skrifstofa ráðherranefndarinnar skili árlegri skýrslu um umfang þess samstarfs sem ráðherranefndir og stofnanir eiga við aðila í Norðvestur-Rússlandi.

Verkaskipting Norrænu ráðherranefndarinnar og annarra svæðasamtaka

Skoðað verður starf Norrænu ráðherranefndarinnar í Rússlandi í ljósi þess starfs sem önnur svæðasamtök (Eustrasaltsráðið, BEAC, AC) inna þar af hendi. Rússlandsáætlunin felur í sér aðgerðir sem eiga að efla samstarf við og auka verkaskiptingu milli þessara stofnana. Áætlunin felur í sér stuðning við Northern e-Dimension, verkefni Eustrasaltsráðsins og við samstarf á landamærasvæðum. Samstarfið við Barentshafsráðið verður styrkt með nýrri stefnu Norrænu ráðherranefndarinnar á starfssvæði þess. Norðurskautsáætlun Norrænu ráðherranefndarinnar er leiðarljós í samstarfi við Norðurskautsráðið.